

اۋن دردنجی سنه
نومرو ۱ (۷۸)

تورک تاریخ انجمنی

۱ کانون نای
۱۳۴۰

مجموعی

فریدون بك منشآت

منشآتك ۶۱ نجی صحیفه سندن باشلايه رق ۶۴ نجی صحیفه سنه قدر دوام ایدن (۱) و «سلطان علاءالدین بن فرامرز سلجوقیدن جتیمكان عثمان شاه حضرتلرینه بك ایکن كلش اولان منشورك صورتی در» سر نامه سنی حائز بولنان ۶۸۹ تاریخی فرمائی تدقیق ایدلم .

۶۸۹ تاریخنده آنادولو سلطنتنده سلطان غیاث الدین مسعود ثانیك حکمدار اولدیغنی و بوتاریخی بر منشورك سلطان علاءالدین بن فرامرز طرفندن کوندریله میه جکی کچن مقاله مزده بالمناصبه سویلش ایدک . بعض ذوات بومنشورك سر نامه سنده بریا كلشلق بولندیغنی و فرمائك تاریخ مذ کورده سلطان مسعود طرفندن کوندرلش اولدیغنی ظن ایتمکده ایدیلر . حالبوکه منشور انتقاد تابع طوتولدیغنی زمان بو ظنك بطلانی نظامر ایلر . ۶۱ نجی صحیفه دن باشلانیلهر رق منشور او قونوجق اولورسه مذ کور صحیفه نك ۲۲ نجی سطرنده ، جون جانب شریف ملکی کبیری عثمان شاهى حماد الله فی شرفه «عباره سى كوزه چارپار . اكر المزدده باشقه بر وثیقه اولماسه بیله یالکیز بو عباره فرمائك مقارن حقیقت اولمادیغنه دلیل قاطع اوله بیلیر . بیوك سلجوقیلر و اولنره تقلیداً خوارزمشاهلر ارکان و امرا لرینك عنوانلرینی آشاغیدن یوقاری به دوغرو امیر ، ملك ، خان ، کبی سلسله مراتب تحتنده تثبیت ایلشلردی . بر امیر ترفیع ویا تلطیفه نائل اولورسه (ملك) عنوانی آلیر ، بر (ملك) ترفیع رتبه ایدرسه (خان لقبه) نائل اولوردی .

حالبوکه آنادولو سلجوقی سلاطینی آنادولو داخلنده کی ماسکلکیزی و امارتلی اورتدن قالدیردقدن و مرکزیت اداره یی تأسیس ایلد کدن صوکر امرا عنوانلرینی یالکیز (امیر) و (امیر کبیر) ه انحصار ایتدیرمشلردی . (ملك) ویا (خان) کبی نیم مستقل حکمدارلغه دلالت ایدن عنوانلر آنادولو سلطنتك تشریفاتنده موجود دکلدی .

شیمدی بو حقیقت میدانده ایکن آنادولو سلاطینی طرفندن هر هانکی بروالی به (ملک کبیر) عنوانیله خطاب ایدیلن برفرمانی کورر سهک بونک صحتنده شبه ایده رز. بو فرمان ، فریدون بکک محمد بن المؤید منشآتندن اتحال ایتش اولدوغی محرراتدن بریسی در .

مذکور کتابده (۱) برنجی بابده کی مکتوباتک صیرا اعتباریله ایکنجیسی بومنشور تشکیل ایلکده در . منشورک سرنامه سی شودر :

[منشوری کی منظویست بر تقریر اقطاعات شهرنسا از بهر ملک کبیر عضدالدوله والیدین طغانشاه ابوبکر بن المؤید رحمه الله] .

سلطان علاءالدین تکشک طغانشاهه کوندرمش اولدینی بومنشور (نسا) شهرینه تابع قرا و قصبانک کافی السابق اونک دیوانه تابع اولماسنی متضمندر . بونک ده کچن مقاله ده تدقیق ایتدیکم منشور کی تاریخی قونوله مشدر . اوراده یابدیغم مناقشه بی عیناً بوراده تکرار ایتکسزین منشورک ۵۶۸ و ۵۷۵ تاریخلری آره سنده یازدیغنی استدلال ایدیورم .

خوارزمشاه منشورک مقدمه سنده طرفداران دولت حقنده رعایت وانعام اظهار ایتمه نک دعایم ارکان پادشاهی دن اولدیغنی ذکر ایتدکنن صو کرا کندیسنک بویولده حرکت ایتکده اولدیغنی بیان ایدیور . بعده ملوک اطراف ایچنده ساحه مملکتک وسعتی ایله ممتاز اولان ملک کبیر طغانشاهک کندیسنه مطیع و منقاد اولدیغنی ، بوندن دولایی اونک حقنده ابدال عاطفت ایتکده اولدیغنی و بو میانده - اولجه مومی الیهک دیوانک تحت تصرفده بولنان - (نسا) قراسنی یکیدن اوکا ارزان ایتدیکنی و او مواضعک امر ونهی و حل و عقد و فصل احوالی اونک دیوانی نوابه ترک ایلدیکنی ، نوابک اولکی کی تصرفات مقطعانده بولنلرینی ، و وارداتی جبایت ایتلرینی سویلیور . بوندن صو کرا طغانشاهه امور مملکت و اداره دولت حقنده برچوق نصیحتلر ویریور .

استطراد — عضدالدوله طغانشاه سلطان اعظم سنجرک امراسندن (ملک المؤید ای به) نک اوغلی در . سنجرک ارتحالی اوزرینه هر ج و صرح ایچنده قالان شرق و لایتلری سلطان

مشاراليك امراسى طرفندن ضبط ايدلشدى . بوميانده (مؤيد) ، نيسابورى يد ضبطنه كچيردى و اعلان استقلال ايلدى . خوارزم شاه (ايل ارسلان) ارتحال ايتديكى وايكى اوغلى آره سنده منازعه باشلادىنى زمان ملك (مؤيد) نيسابورده حالا برحيات و حاكم بولونمقده ايدى . ايل ارسلانك اوغللرندن (سلطان شاه) نخته چيقدى . فقط (جند) واليسى بولنان اغا بكيسى (تكش) برادرينك حكمدارلغنى قبول ايتديرك اعلان عصيان ايتدى . وعينى زمانده (خطا) حكمدارينك نزيده كيدهرهك استمداد ايلدى و اوندن آلدىنى قوتله تكثير معيت ايتدكن صوكرا (خوارزم) ه يورودى . (سلطان شاه) مقاومت ايدهميه جكنى آكلابهرق والده سيله برلكده (خوارزم) دن قاچوب (نيسابور) ه ملك مؤيد نزيده التجا و استمداد ايتدى . ملك مشاراليه سلطان شاهه برچوق اكرام و احترامده بولندى ، عسكرىنى طولبايرهق اونكله برلكده خوارزمه يورودى . تكش خوارزمه يكرى فرسخ مسافهده بولرى قارشيلادى ، محاربهده غالب كلدى ، ملك مؤيدى اسير ايلدكن صوكره اعدام ايتدى . سلطان شاه فراره مجبور اولدى . نيسابور اهاليسى حكمدارلرينك تولد يرلديكى خبر آلتجه يرينه اوغلى (طغان شاه ابوبكر) ي حكمدار ياپديلر . (طغان شاه) ، تكشه قارشى مقاومت ايدهميه جكنى حس ايدرك سلطان شاهه طرفدارلق ايتمكدن واز كچدى و تكشه عرص اطاعت ايدهرهك اونى متبوع طانيه جغنى بيلديردى . تكش ، بوندىن فوق العاده ممنون اولدى و برآز اول اونك ممالكندن ضبط و استيلا ايتمش اولدينى (نسا) شهرينه تابع كويلرى اعاده ايدهرهك نواحى مذ كوره نك اولكى كې (طغان شاه) بندنه قالماسنى مېن برمنشور كوندردى كه موضوع بحث ايتديكمز منشوردر . سلطان شاهه كلنجه : دعوای سلطنتدن فراغت ايتدى ، اوده (خطا) لردن امداد آلهرق برادرينك اوزرينه يوروديسهده موقفيت قازانه مادی و خوارزمى آلهمدى . بودفمه خراسانى ضبطه قيام ايتدى ، (مرو) ه تعرض ايدهرهك (ملك دينار) دن آلدى . (ملك دينار) تحت ضبطنده بولونان (سرخس) قلعه سنى (طغان شاه) ه - تأمين اتفاق ضمننده - ترك ايدهرهك (نيسابور) ه التجا ايتدى . طغان شاه ، سلطان شاهك رقيبلى اولان تكش و ملك ديناره معاونتدرده بولوندى . بو صورتله ۵۸۲ تاريخنده وفات ايدنجه به قدر تكشه طرفدار و سلطان شاهه عليه دار اولهرق برچوق مجادله به اشتراك ايتدى . سنه مذ كوره ارتحال ايدنجه يرينه اوغلى (سنجر شاه) نيسابور حكمدارى اولديسهده جدى ملك مؤيدك كولهسى اولان (منكلى تكين) امور دولته تحكم و سنجر شاه نامنه اداره امور ايتدى . (منكلى تكين) ك اهالى به ياعمش اولدينى اعتساف ، اشراف و امرايه قارشى كوسترمش اولدينى تضيق ، نهايت نيسابور خلفنك سلطان تكشى دعوت ايتلرينه سبب اولدى . تكش ۵۸۳ ده نيسابوره كلهرهك ضبط ايتدى و (منكلى تكين) ي تولد يردى . سنجر شاهى خوارزمه كوتورهرك حقنده احترامات لازمه يى ايفا و نزدنده اقامته مأمور ايلدى . (نيسابور) ي خوارزمه ربط ايدهرهك اوغلى والى تعيين ايتدى . برمدت صوكرا (سنجر شاه) ك نيسابور اهاليسيله - اعاده حكومتى ضمننده - مخبره ايتديكى اوكره نهرهك كوزلرېنى اوپد يردى . بو صورتله سنجر شاه كوزلرى كور اولدينى حالده ۵۹۵ سنه سنه قدر خوارزمده ياشادى و او تاريخنده تولدى . [ابن خلدون : جلد ۵ ، صيفه ۹۱ ، ۱۹۲] تاريخ جهانكشاي جوبنى جلد ۲] .

فریدون بك بومنشوری ده عینی عینته کتابنه نقل ایتمش و سرنامه سنی تبدیل ایلمشدر . منشورک ایچنده کی اسامی خاصه بی ده تحریف ایتمشدر . ۶۱ نجی صحیفه ده ۲۲ نجی سطرده واقع « چون جانب شریف ملکی کیری عثمان شاهی حمایه الله » عباره سی اصلنده « چون جانب شریف ملکی کیری فلان شاهی زادالله » ایکن فریدون بك بونی بویله جه دیکشدرمشدر . ۶۲ نجی صحیفه نك ایلك سطرنده کی « و بلاد و نواحی که بحکم مثال سابق » عباره سی ده اصلنده « دیهائ نسا کی بحکم مثال سابق » شکلنده در . ۶۴ نجی صحیفه نك ۱۱ نجی سطرنده کی « دیههای بید واسکی شهر که » عباره سی ده اصلنده « دیهای شهر نسا کی » صورتنده در . فریدون بك منشوری کله بکلمه ایقا ایلمش و ذکر ایتمش بو تحریفلردن باشقه هیچ برشی دیکشدرمه مشدر . اصل منشورک تاریخی قونولمامشدر . یالکز فریدون بك « تحریراً فی اواخر شهر ذی الحجة الحرام سنة تسع و ثمانین و ستمائة بیورد اقشهر » فقره سنی کسندن علاوه ایلمشدر .

فریدون بك عثمان غازی به سلطان سلجوقیدن کوندلش اولمق اوزره کتابنه درج ایتمشکی بو ساخته محرراته عثمان غازی طرفندن برر جوابده کوندرتیور . بوجوابلرک مصنع اولدیغنی مناقشه ایلك لزومسزدر . « سلطان علاءالدین بن فرامرز سلجوقیدن جتتمکان سلطان عثمان شاه غازی حضرتلری طرفنه آق سنجاق و طلبخانه ایکن کیش اولان منشور » ه کلنجه سلیمان قابونی زماننده کی انشا ایله یازیلان بو مکتوبک اصلی بولامادم . منشآت صاحبک بونی قسماً قریحه سندن ابداع ایلدیکنه و بر قسمی ده فارسی منشآت لرک برندن ترجمه ایلمش اولدیغنه قناعت ایدیورم . بو خصوصده تدقیقات و تحریاتده بولونمقده ایم . اصلی بولدیغم زمان نشر ایده رم .

اورخان غازی زمانه اسناد ابریلین ماضی محررات . — فریدون بك منشآتنده اورخان غازی زمانه عاقد اولان محرراتک قسم اعظمی بنه (محمد بن المؤید) منشآتندن اتحال ایلمشدر . فقط بومکاتیبک کافه سی عینی عینته اتحال ایلمش دکلدر . ساخته سکنز مکتوبک بری فارسیدن تورکجه به ترجمه ایلمک ، دیکرلری تحریف اولمق و یالکز بردانه سی عینله ایقا ایلمک اوزره آلمشدر .

فارسیدن تورکجه به ترجمه ایتمش اولدینی مکتوب ۶۹ نجی صحیفه ده « جتتمکان

سلطان اورخان غازى حضرتلى طرفدن مخدومى سليمان شاهك ديوان هايونده مشير وسپهسالار نصيبه ايلت تفويضنده اصدار اولنان برات شريفك صورتى در « سرنامه سى آلتنه مندرج و مذكور اولان محرره در . توركجه سى فريدون بك كتابنده اولدينى ايجون بورايه نقل ايمه يى لزومسز عد ايدر و يالكز ترجمه نك اصلنى عيناً درج ايمه يى فائده لى كوروروم :

منشورى كه درحق امير سپهسالار اجل تاج الدين على اصدار مى افتد بجهت ولايت بارجيلغ كنت باتعديد بعضى شرايط وقيود

مراقبت حدود ملك پرورى و مواظبت وظيفه دادكستري و رعایت جانب رعایا و عنایت درحق ضعفاكى عماد ملك بدعاى ايشان برابى باشد و باى دولت از همت ايشان برجاى ماند پادشاهان راكى حفظه بيضة ملت و سكنه روضه دولت اندخوبتر عادنى و تمامر عدنى است و بحمدالله و منه پيوسته همت مابران مقصورست و رغبت مادران موفوركى اسباب رامش و آرامش اصناف آدميان آماده باشد و ابواب رفاهيت و اسایش بر كافه عالميان كشاده و بساط معدلت در بسط زمين مبسوط و مصالح رعایا بواسطه مرهت مامضوط و برين قضيت هر طرفى را از اطراف و انحاء ولايت و هر جاى را از اكناف و ارجاء ممالك والى بزيغت نيكوكارى حالى و از ريبت بذكر دارى خالى نامزد مى كنيم و نايى رابا آراى صاب مبرا از وصمت معايب معين مى فرمايم و كسوت حال ان طرف رابطراز اعزاز مزين مى گر انيم بر مقتضى اين حالت و دلالت اين مفاقت راى جهان آراى ماكى ضامن ملك مؤيدست اقتضا چنان فرمود و خاطر عاطر ماكى بتوفيق حق مؤيدست مصلحت چنان نمودكى ايلت ولايت بارجيلغ كنت كى از اطراف و حدود ممالكست و دست قدرت ماناصيه تصرف آن ناحيت رامالك و نظر عنایت ما احوال اهالى آنرا شامل و حسن رعایت مادرحق رعایای ان كامل بنسايى هم از جمله عشيرت كى بشعار حسن سيرت مرهتدى باشد و باثار الطاف و اكرام ماورسوم اسلاف كرام خویش مقتدى تفويض فرمائيم و مرهتمان آن اطراف را باختصاص اين موهبت و تشریف اين مزيت محسود ديكر رعایا كرد انيم بر موجب اين انديشه مبارك والله يجعل العزائم مقرونة بجموامع السلامة مصونة عن توابع الندامة ايلت آن ولايت رابا مير سپهسالار اجل كبير فرزند فلان دام نمکينه و جعل التوفيق قريبه كى از شجره طيبه خاندان و دوحه مباركه دودمان ما فرعى زكيست و در حياطت حريم دولت و محامات حوزه مملكت اصلى قوى باعترق رابت پادشاهى اثر نجات و فضل الهى در ناصيه او پيدااست و باشرف انتساب پدر اختصاص اكتساب هنر اورا حاصل و تانهاى بنيت او بحسن تربيت ما پرورش يافته است و شاخ فطرت اواز مفارس سمو نمو گرفته و اورا بحكم شواهد محاسن اخلاق و دواعى و ففور استحقاق بر تبت امارت رسانيده ام و جاىگاه پدر اورا رحمه الله كى در حضرت پايه بلند داشت بدو ارزاني داشته و تكفل و تقبل مصالح قومى انبوه از مشاهير حشم و خدم باوباز گذاشته و صواب ديد حكم اودر خير و شر ايشان متفد كر دانیده دلایل اقبال و مخایل استقبال در اقوال و افعال او ظاهر دیده ام و آثار مآثر او متظاهر و اخبار مناقب او متواتر يافته ام و از راه فراست پادشاهانه

وکیاست ملوکانه اورا مستأهل همه کاری و مستحق همه منصبی دانسته ایم و چنو عزیزی را کی بافرزندان صلبی ضم فرمودیم بجهت رفع و خفض آن ناحیت نصب کردیم و جبر و کسرو اطلاق و اسر اهالی ان باسر هم بخرد وافی و رای صافی او باز کنذا شتیم و عهده آن رعایا بر مقتضی کلکم راع و کلکم مسئول عن رعیتہ دردمت شفقت و حفاوت اولازم و واجب گردانید و رباط طغانین کی دران ناحیت از امهات قری و معظمت مواضعت بر سبیل انعام چنانک از دیوان عرض حماه الله بنویسند باوارزانی داشتیم و اورا فرمودیم تادر کل احوال از حدود فرمان الهی در نکندرد (ومن يتعد حدود الله) الآیه و در جوامع احوال طریق پرهیزکاری سپرد (واتقوا الله واعلموا انکم الیه تمشرون) و در احسان و نیکوکاری کی عادت اوست بیفزاید و از عدوان و بد کرداری برقرار مهود اجتناب نماید چی ثمره نیکی هر آینه برسد و پاداش بدی بی شک مدخر نماید و ندامت و پشیمانی (یوم تجد کل نفس ما عملت من خیر محضرا و ما عملت من سوء الآیه) بهیچ وجه نافع نیاید و حقوق مواهب ربانی و عواطف یزدانی از اقامت مراسم طاعت داری باندازه وسع و طاقت می گزارد و شکر نعمت دولت قاهره بصدق عبودیت و خلوص طویت بجای می آرد فان الشاکر یستحق المزید و فرمودم تا کافه اهالی آن ناحیت را کی ایزد تقدست اسماؤه و عظمت کبریائوه اهتمام مصالح و اتمام مهمات ایشان بر مافریضه گردانیده است و مانیز درین معنی اعتماد بر رای سدید و خلق حمید او کرده ایم بحسن عنایت و فرط شفقت خویش محفوف گرداند و بصدق رعایت و وفور رحمت خود مکفوف و همکنان را از اختلاف طوایف ایشان باصناف لطائف معمور دارد و جانب هر یک بانواع اسبال و طینت بال معمور و فرمودیم تا بوقت داد و حکم در تنفیذ احکام احتیاط تمام تقدیم کند و میان بیکانه و خویش و توانگر و درویش و خر و دوبرک و تازیک و ترک دران باب تفاوت جایز ندارد و میان قوی و ضعیف حکمی عدل و توسطی راست باشد و در سپردن طریق انتصاف از مظنه ظلم و اعتساف جوید و از دقیقه انما بشیکم علی انفسکم غافل نباشد تادر عاجل از مقاسات تبعه عتاب اینم کردد و در اجل از گذشتن عقبه عتاب فارغ ایدواز انذار سبب احکام اذا ظلمت من دونک فلا تأمن عقبا من فوقک سلامت یابد و فرمودیم تادر اهانت مفسدان و اعانت مصلحان مبالغت نماید چنانک ارباب فساد را بکوش مال ادب از بدکر داری انزجاری پیدا آید و اهل صلاح را بدلنوازی لطف در نیکوکاری رغبت بیفزاید و بارنامه مفسدان از بیم صولت و یمن دولت او باطل شود و روزنامه نیکونامی بدکر خوب و ثناء جمیل او مورخ کردد و فرمودیم تا پیوسته منہیان و جاسوسان باقاصی بلاد آن طرف روان دارد و همواره از اخبار واردان ان جوانب برسان و از هجوم حوادث ترسان باشد تا از عقیدت دوستان باخبر و از مکیدت دشمنان بر حذر تواند بود و در کل احوال باشمول استقامت و حصول استنانت طریق تیقظ و تحفظ سپرد و ثبات حزم بر تقدیم ابواب عزم از واجبات شمرد تا پیوسته از عواقب غفلت معصوم باشد و بیداری و هشجاری، موسوم تا ناگاه والعیاذ بالله در مصالح ملک فتی کی رتی ان دشوار دست دهد حاصل نیاید چی تدبیر مصالح و ترتیب مهمات و احتیاط و اندیشه در کار عشاء آن وقت باید کرد کی دستگاہ اختیار فراخی دارد نه آنکاه کی موزه اندیشه بیای خردتک آید و جز بهانه حواله تقدیر در خزانه رای و تدبیر نقدی و بر دستارچه امید و اندیشه عقدی نماید هذا عهدنا الیک و حجتنا علیک و الله

تعالی یوفک و یهدیک و یحقوق ظنوننا فیک انه الهادی الی الرشاد و الموفق لالسداد سبیل امرأ و کبرا و مشهوران و منظوران و مقدمان و دهاقین و مزارعان و کافه رعایاء بارجیلغ کنت و منسوبات و مضافات آن اصلح الله اعمالهم و انجح امالهم آنست کی فلان را بدیم الله تمکینه والی و امیر خویش دانند و اخلاص و هوا اداری اوسمیر ضمیر خوددارند و سلامت و امان در مطاوعت حکم و فرمان اوشناسند و این اختصاص کی ایشان را ارزانی داشتیم از ایالت چنین نتیجه از خاندان مملکت و امارت چنین سعدی از آسمان دولت غنیمتی تمام و موهبتی جسمی شمرند و نواب اورا بدیده احترام نکرند و از جاده اشارت و استصواب ایشان نکذرنند و علی الخصوص امرأ و حشم مأمورند بدانک خدمت و متابعت او کنند و بر فرمان برداری او توفرنمایند و در مهمات دولت با او بر نشینند و با او فرو آیند و معذور نیستند اگر جز در رأیت او ایستند و مواجب آن دیوان بواسطه اهتمام او طلبند و رعایاء رباط طغانین مال و معاملات و حصص دیوانی بکما شکتان او کزارند و هیچ عنذر و علت نیارند مثال همچنان است کی همکنان این قواعد را محافظت کنند و از مقتضی فرمان تجاوز جایز نشناسند و بر جمله مهمات و مصالح دعاء صالح دولت قاهره کی صلاح آن هم بدیشان باز کردد مقدم دارند تادر ریاض شادمانی بحصول امانی روزگار گذارند ان شاء الله تعالی و حده العزیز . (۱)

سلطان تکشک ماوراءالنهرده واقع (بارجیلغ کنت) ولایتی امیر تاج الدین علی به توجیهی مشعر اولان بو فرمان فریدون بك طرفندن مآلاً تورکجه به ترجمه اولنهرق اورخان غازی به اسناد اولونمشدر . هر ایکی سی قارشیا شدیرلدینی زمان فریدون بك فارسی منشوری اساس اتحاد و اونک مآلی محافظه ایدرک تورکجه بر منشور ابداع ایتدیکی ، فارسی منشورده کی سرنامه یرینه سالف الد کر تورکجه سرنامه بی یازدینی و منشورک ایچنده (بارجیلغ کنت) ولایتی حقنده کی فقراتی طی ایدرک (ایزنیق) ک سلیمان پشایه توجیهی مشعر عبارات علاوه ایلدیکی در حال کوزه چارپار . تورکجه منشورک نهایتنده کی تاریخ فریدون بك زاده قریحه سی در . اورخان غازی زمانه عاقد اولان تاریخ نقطه نظرندن اهمیت اولان محررات ، ملک مشارالیه ایله آل جلایر و آل قرامان و جانی بك خان آراسنده جریان ایدن مخبراته متعلق اولانلر در .

شیمدی به قادر بوتون تاریخ نویسارک صحتندن ذره قدر شبه ایتدکلی بو مکاتب کاملاً ساخته در ، و فریدون بك طرفندن اتحال و تحریف ایدلمشدر .

بونلری برر برر تدقیق ایدلم :

منشأک ۷۳ و ۷۴ نجی صحیفه لرنده « عجم شاهی شیخ حسن جلایری شیخ

حسن چوبانی بوزدینی افادہ سنی حاوی محبت یوزندن جتتمکان سلطان اورخان
غازی حضر تلبینہ کوندرمش اولدوغی نامہ نک صورتی در « سرنامہ سنی حائز اولان
مکتوب اولکیلر کبی (محمد بن مؤید) منشأتندن اتحال ایدلمشدر . فریدون بک
اتحال ایتدیکی بومکتوبی یاریسنہ قدر عینیلہ ابقا ایلش ، نصف دیگرینی کندیبی
اویدیره رق کویا شیخ حسندن اورخان غازی یہ کوندرمش مخیل بر نامہ وجودہ
کثیرمشدر . مذکور مخیل مکتوبک (محمد بن مؤید) منشأتندہ موجود اولان
اصلی عینیلہ بورایہ نقل ایدیورم . ہر ایکبسی قارشیلاشدیرلدینی زمان فریدون
بکک زہلرینی عیناً اتحال ایلدیکی و زہلرینی کندی قریحہ سندن ابداع ایتدیکی
تظاہر ایلر :

این منشور در حق عمادالدین والی نسا صادر می افتد بر زیادت اقطاع و نانبارہ
وایالت وانج از مواجب اصدارانست

هرکی را سعادت جاودانی در تمهید قواعد کامرانی مساعدت نمود و تأیید آسمانی
در تأکید مبانی جهانبانی موافق و موفق بود و مملکت پایدار بدستکاری شمشیر آبدار
دولت اورا دست داد و کردون سرکش ساینس حکم اورا بواجبی کردن نهاد و صفحات
آفاق بنفحات صیت ساثرا و معطر کشت و وجنات ایام بحسنات عدل شامل اومور دشد
و لطف صنع باری مثال طاعتداری و فرمانبرداری اورا بتوقیع و اولی الامر منکم موشیح
فرمود و تعظیم و تنویہ ذکر او بنیان و رفعتلاک ذکرک مشرح کردانید و دررفع دوستان
و دفع دشمنان قدرت و نصرت رابا رأی و رایت او ہم عنان کردد و دراعانت ابرار و اہانت
اشرار صلاح و نجاح رابا رویت و نیت او ہرکاب ساخت بایدکہ در تصاریف احوال
و تضاعیف اعمال تقبل بقول ایزدی کی فن یعمل مثقال ذرۃ خیرا یرہ و من یعمل مثقال
ذرۃ شر ا یرہ واجب دارد هرکی احرام خدمت او بست و پای در حرم اخلاص او نهاد
و دست در فترک طاعت اوزد و بحبل متین دولت او تمسک جست و نواصی ہوارادر تجری
رضای او تملک کردد و اقبال دریافت خدمت اورا بافاضۃ شکر نعمت استقبال نمود و شرایط
اخلاص و طاعتداری در اقامت وظایف خدمتکاری او بجای آورد دواعی ہمت ملکاتہ
و مساعی کرم شاہانہ بر قضیت من جاء بالحسنۃ در تقرب و ترجیب و انعام و اکرام اومتو۔
فرشد و آثار ثمرۃ اخلاص و فرسعادت اختصاص برچہرۃ احوال او ظاہر کردد و بازہرکہ
از ربقتۃ طاعت بر مقتضای فرمان او سر بتابد خذلان و عصیان روزکار اورا در یابد و سوابق حقوق
رابکفران و عقوق مقابلہ روادارد و بخت بد و سواس بد خدمتی بردل و خاطر او کارد عزم
خسروانہ بزمید اصابت مخصوص باشد بر موجب حکم ربانی کی ذلک بما قدمت ایدیکم بواعث سیاست
و حمیت رادر تفریک او بواجبی تحریک دہد چنانک سورت آتش ہیبت باد غفلت از سر آن
خاکسار بواسطۃ شمشیر آبدار برشکلی بیرون بردکہ هیچ آفریدۃ دیگر جز جادۃ مطاوعت
و منہج متابعت نبرد و ہرکاہ کی این دو قاعدہ استمرار یافت و این دو قانون استمرار گرفت

وهر کس جزای فعل خویش دید و کاشته عمل خود بد روید و فتوای کلام یزدانی در تحقیق این معانی که ان احسنتم احسنتم لانفسکم وان اسأتم فلها بانضار سید و دوست موافق از دشمن منافق متمیز شد هر آینه کسوت جهانبانی بطر از کامرانی معلم گردد و مقاصد و امانی بنیکوتر و جبهی حاصل و مسلم نشو دودانی و قاصی و مطیع و عاصی را در امتثال فرمان اتفاق کلمه بدید آید ورعیت و بندکان در طاعت هر ساعت بیفزایند بحکم دلالت این مقالت و مقتضای این حالت کی چون ایزد نعمت نعمته و تمت کلمه رقم یادشاهی وان الارص لله یورثها من یشاء من عباده بر ناصیه روزگار ما کشیده است و خزائن رحمت را در بر ما کشاده و دقایق نعمت را بر سرمانثار کرده و جبروت مملکت مابدرجه کی لاعین رأی و لا اذن سمعت و لا خطر یبال بشر رسانیده و ما قدرت مراعات خدمتکاران و قوت مکافات بد اندیشان و الحمد لله علی ذلك کرامت فرموده لایق حصافت و کیاست آن باشد کی هر کی پای از خط فرمان بیرون نهاد دست برد و سزای او بواجب بدیم و چون کسی بسوابق مرضی در خدمت مستظهر باشد باندازه درجه و حسب استحقاق کی دارد بر قضای حقوق او توفیر نماید تادر وظایف شکر نعمت می افزاید الشاکر یشحق المزیذ انواع اصطناع او زیاده می فرماید فلان ادام الله تأییده و حرس تمهیده هر چند از اصرای وقت و لشکر کشای عهد بجزیت تقدم اهتیار دارد و در مضمار اکبر روزگار چون مبرزان پای بدعوی تلق السوابق منا فرایش نهند و در صف مردان کار چون مبارزان نداء الا این المحاربون درد هند از سروران عالم و صفدران کیتی هیچ کس نیست کی دست بجنبات غایت اورسند و یا چشم بر عذبات رایت او افکنند در صدهزار قرن سپهر پیاده رونارد جنو سوار بیدان روزگار بازین همه دریند کی درگاه و طاعتداری حضرت ماهم ثبات قدم هم حق قدم حاصل دارد و امداد لواحق خدمت را با افراد سوابق طاعت متواصل و پیوسته پدران او را در حضرت محلی معمور و منزلتی صرموق و درجه بلند و منصبی بزرگ بودست و تا این خلف صدق بواسطه عنایت و تربیت مادر مسند امارت و سروری ممکن یافته است بر تعاقب ایام و تقلب احوال بخدمت پسندیده کی معهود عادت کزیده اوست قیام می نماید و در استهطاف رای ما ذرایع و شوافع را مشفوع می گرداند لاجرم پیوسته در خاطر مبارک مصور است و اندیشه برامضای این عزیزت مقرر کی حقوق اکید او را بوفور عنایت برعایت رسانیم و او را محسود اقران و مغبوط ا کفا گردانیم حالی چند هزار دینار درموجب اوبیفزودیم و اموال مواضی کی از دیوان عرض حماها الله تعالی تعیین کرده اند دروجه او نهادیم و تصرف آن بقاع بر سببیل اقطاع او را فرمودیم و مقالید حل و عقد و امر و نهی ان مواضع بخصال حمیده و خلال پسندیده اوسپر دیم و او را فرمودیم تابنده وار پذیر فتن شرائط ایالت پذیره شود و باطن و ظاهر را بزینت تقوی کی عروه وثقی است آراسته دارد و اتقوا الله و اعلموا ان الله بما تعلمون بصیر و چون بواسطه ین خدمت ما و فور قوت و قدرت و کثرت حشم و خدم خویش ببیند از وحدت یوم یفرالمراء من اخیه یاد آرد و شاخ دولت خویش را باد امت شکر نعمت ایزدی و اقامت شرایط خدمت ماشادان دارد و رعایای آن مواضع را کی بندکان آفرید کار و دعا کویان دولت ما و بار کشندگان دیوان او اند بخص و عیش و سبکباری کی رضای باری درانت مشمول گرداند جی عنایت در حق درویشان و رعایت جانب ایشان در فطرت عقل مجبولست و هر

كس بقدر حالت و اندازة ايكالت خویش بمقتضى كلکم راع از جهت ایشان و مواخذ و مشول و در استبقاء دولت خویش و استيفاء نعمت ایزدی و استدامت استقامت احوال تمسك بعروة معدلت و مرحمت کند و خویشتن را بسوزدل بیچارگان و آه سحرگاه مظلومان هدب تیر بلا نسازد اتقوا دعوة المظلوم فانها لینه الحجاب و ثواب را بگوید تابا رعایا باستخراج مالی خارج ما ملت رجوع نسازند و باری که طاقت تحمل مشاق آن ندارند کی لا یكلف الله نفساً الا و سعهما بریشان نیندازند و بتقدمه و تفرقه در شمل مستضعفان نیفکنند و مال دیوان با هستکی حاصل آرند و بی آنک رعیت از پای بیفتد و از جای برخیزد از جای برگیرند جی تعجیل در تحصیل موجب تنفیر باشد نه مشر توفیر بایدکی فلان حرس الله تأییده و اعطاء من فضله مزیده این او امر را از مفاخر روز کار خویش شمرد و بچشم طاعت و عبودیت نکرد تا از شرف احقاد و مزایا اعتماد مابهره مند شود و رغبت در نواخت و اعزاز او تزیید گیرد و الله تعالی بوفقه لتقبل ما او حینا علیه و تقبل ما هدیناه الیه انه الموفق للسداد و المیسر للعباد سبیل رؤسا و اعیان و رعایا و سکان و ارباب زراعات و اصحاب صناعات ان موضع حاطهم الله تعالی آنست کی والی و مقطع و مأل و مرجع خویش فلان را دانند و از انقیاد و طاعت داری او کی مرضی مابدان مقرونست روی نکردانند و مال معا ملت سنة ثلث سبعین و ما بعدها تمام و کمال بعمل اورسانند و در ادای آن هیچ عذر و علت نیارند و خویشتن مقصر و قاصر نکردانند و نواب او را از معاودت و مراجعت بمسارعت در مطاوعت استغنا دهند و بر احترام عمال او متوفر و بحسن اشفاق و مکارم اخلاق او مستظهر باشند و مقتضى مثال را ب دیده امتثال تلقی کنند و از آفت عدول کی و حامت عاقبت آن پوشیده نماند توفی نمایند تا مستحق مزید رفت و مستوجب دوام عاطفت شوند ان شاء الله العزیز . (١)

فریدون بکک تحریف ایتمش اولدیمی بومنشوری ایضاح ایدرک خوارزمشاهان تاریخنه عائد تفصیلاته کیریشمک موضوعمزدن خارجدر . بالکزمومى الیهک بونی تحریف ایدرک وجوده کتیردیکی نامه دقتله او قونه جق اولورسه یکدیگرینه نه کلنمش آلتی اوستنی طوتمیان ایکی پارچه دن عبارت اولدینی و کندیسنک محصول قریحه سی اولان نصف اخیرینک حقایق تاریخیه مبین بولوندوغی و ابو سعید بهادر خانک کباخ قلعه سنه حبس ایتمش اولدوغی ذانک (شیخ حسن چوبانی) اولمایوب بلکه مذکور نامه نك مرسل اولمق اوزره بیلدیردیکی (شیخ حسن جلایری) اولدوغی اسکی تاریخلرک مطالعه سندن منضم اولور (٢) .

مکرمین خلیل